

Бугайчук В. Сучасна податкова система України та необхідність її реформування / В. Бугайчук // Економіка України: шляхи виходу із кризи: Збірник матеріалів Міжвузівської студентської економічної конференції. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2015. – 349 с. – С. 188-189.

Бугайчук Вікторія Ярославівна

студентка Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

СУЧАСНА ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ

Анотація: розглянуто особливості податкової системи в Україні; проаналізовано ряд значних змін до Податкового кодексу України; обґрунтована необхідність її реформування.

Ключові слова: податкова система, Податковий Кодекс, податкова реформа.

Податкова система України пройшла тривалий шлях формування, протягом якого змінювались кількість податків їх ставки структура. Від хаотичного стану після прийняття незалежності нашою державою вона стала більш науковообґрунтованою та впорядкованою. Значним позитивним кроком було прийняття 2 грудня 2010 року Податкового кодексу, що дозволило звести законодавчу базу оподаткування до єдиного закону.

Однак, і на сьогодні Податкова система не позбавлена значних недоліків, серед яких – фіскальне спрямування більшості податків і недостатнє використання їх регулюючої та соціальної функцій; значний рівень податкового навантаження; надмірне і часом необґрунтоване використання податкових пільг тощо. Наявність вказаних проблем доводить актуальність дослідження її сучасного стану та проведення аналізу реформ, що відбулись задля розробки подальших шляхів активізації потенціалу вітчизняної податкової системи.

Насамперед, слід визначити що податкова система, згідно Податкового кодексу України, являє собою сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому Податковим кодексом України порядку [2].

Сучасною проблемою діючої системи оподаткування в Україні є неналагоджений механізм стягнення податків. Серед основних факторів, що обумовлюють існування такої проблеми, виділяють такі [3, с.33]:

1. Моральний фактор – низький рівень податкової культури та не сприйняття платниками обов'язку зі сплати податків, як необхідної плати за послуги, що надає держава.

2. Політичний фактор, який проявляється у встановленні неоптимального рівня податкового навантаження та відсутності прозорої системи оподаткування.

3. Економічний фактор – необґрунтоване завищення ставок окремих податків та умов оподаткування.

Останнім часом можемо спостерігати значні перетворення у вітчизняній системі оподаткування. Відбулась деяка трансформація законодавчої бази, так з 1 січня 2015 р. набув чинності Закон України № 71-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України». В ньому передбачено скорочення податків з 22 до 11. Проте, окремі податки скасовано неповністю [2].

Не заглиблюючись у зміст податкової реформи, зміни які прийняв уряд можна вважати позитивними, проте більш детальний аналіз законопроекту дає право стверджувати, що не всі проблеми були вирішені. Трансформація податків має ознаки формалізму, що навряд чи суттєво дозволить покращити інвестиційний клімат України та підвищити її позиції в рейтингу легкості сплати податків «Paying Taxes», який є складовою частиною рейтингу легкості ведення бізнесу «Doing Business» [4].

Проведена реформа продовжила тенденцію фіскальної спрямованості податкової системи, посилюючи тиск на доходи населення, а також малий та середній бізнес

намагаючись мобілізувати в бюджет якомога більше грошей найпростішим і найлегшим способом.

Таким чином і надалі існує потреба у реформуванні та підвищенні ефективності функціонування вітчизняної системи оподаткування, а також адаптації механізму податкового контролю до особливостей сучасних умов функціонування суб'єктів господарювання.

Векторами подальшого реформування податкової системи, реалізація яких дасть позитивний результат, як для податкової системи, так і для держави в цілому є наступні [1]:

1. Створення сприятливих умов для розвитку бізнесу – є передумовою міцної та ефективної податкової системи. Тому необхідно сконцентрувати увагу на формуванні безперебійного механізму відшкодування ПДВ та зниженні фіскального тиску на інвестиції та загального спрощення процедури адміністрування існуючих податків.

2. Не менш важливим заходом для реалізації податкової реформи є формування соціально справедливої податкової системи, оскільки в умовах економічної кризи необхідно насамперед захистити тих, хто найбільше від неї постраждав. В контексті цього важливо знизити ставки ПДВ на групу соціальних товарів і послуг (харчування, ліки, тощо), розширити можливості отримання соціальної податкової пільги, ввести комплекс додаткових пільг для громадян із низьким доходом, які мають малолітніх дітей, посилити оподаткування багатих верств населення, зокрема застосувати збільшення верхніх ставок прибуткового податку на особливо високі доходи, підвищення ПДВ і акцизів на предмети розкоші.

3. Посилення децентралізації податкової системи – це фінансова самостійність місцевих органів влади, яка є найефективнішим засобом проти сепаратистських тенденцій. Адже такі стимули створюють не так відмінності в менталітеті населення в різних куточках країни, як невдоволення тим, що гроші, зароблені в певному регіоні, крадуть або неефективно витрачають у столиці чи інших регіонах.

Загалом, для удосконалення податкової системи необхідно стимулювати підприємницьку діяльність, знизити фіскальний тиск на інвестиції, створити безперебійний механізм відшкодування ПДВ, розширити застосування спрощеної системи оподаткування, знизити ставки ПДВ на групу соціальних товарів і послуг, ввести комплекс додаткових пільг для громадян із низьким доходом, посилити оподаткування багатих верств населення, створити стимули для місцевих органів влади, які забезпечать ефективнішу роботу зі збору податків.

Список використаних джерел:

1. Інтерв'ю Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=9FKO6x14Q5A>.
2. Податковий кодекс України від 17.09.2015 р. №№ 71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Ревун В. І. Про реформування й модернізацію податкової системи. /І. І. Ревун // Фінанси України. – 2012. – № 6. – с. 33.
4. Цимбалюк І. О. Податкова система України в умовах загострення міжнародної податкової конкуренції / І. О. Цимбалюк // Перспективи розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: відп.ред. Л.Ліпич. – Луцьк : СЛУ ім. Лесі Українки, 2013. – С. 172 – 174.